

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 Jan. 1886, kl. 2. e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående inlösen af den geschwornern Mathias Griesbachs rättsinnehafvare tillkommande årliga ersättning från statsverket för donerad kronotondespanmål; gifven Stockholms slott den 30 December 1885.

Bland indelningsersättningar, som utgå från allmänna indragningsstaten, förekommer äfven den ersättning till geschwornern Mathias Griesbachs arfvingar, som för det honom af Drottning Christina skänkta, men år 1684 till boställe åt kaptenlöjtnanten vid Dalregementet anvisade hemmanet Munkebo i Kopparbergs län är bestämd till 5 tunnor $\frac{1}{2}$ kappe spanmål årligen, att enligt Kongl. brefvet den 28 Juli 1852 utgå i penningar efter Kopparbergs läns markegångspris.

Sedan, med föranledande af Riksdagens i underdånig skrifvelse den 11 Maj 1876 gjorda framställning om vidtagande af sådan förändring i afseende å de till vissa verk och inrättningar m. m. utgående indelningsersättningar, att dessa ersättningar komme att utbytas mot till siffran bestämda penningebelopp, att årligen från Statskontoret utgå, fråga blifvit väckt om utbyte af nu ifrågavarande ersättning mot ett bestämdt årligt belopp eller om ersättningens inlösen till staten, samt Mathias Griesbachs rättsinnehafvare, i ärendet hörda, väl nekat att i utbyte mot ersättningen mottaga ett för all tid bestämdt årligt penningebelopp, men deremot förklarat sig villiga att anslaget för all framtid afstå mot en lösen, motsvarande anslagets efter medeltalet af 1875—1884 årens medelmarkegångspris för länet beräknade värde,

kapitaliseradt efter fyra för hundra, eller 2,068 kronor 75 öre, vill Kongl. Maj:t, under åberopande af bilagda protokoll öfver finansärenden för denna dag, härmed föreslå Riksdagen medgifva, att ofvanberörda geschwornern Mathias Griesbachs rättsinnehafvare tillkommande årliga ersättning från statsverket för donerad kronotiondespanmål må, så vida aftal derom kan med dem träffas, inlösas för all framtid genom utbetalning för en gång till dem från statsverket af ett belopp af tvåtusen sextioåtta kronor 75 öre.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande Utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

O. R. Themptander.

---

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 30
December 1885.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern THEMPTANDER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Grefve
EHRENSVÄRD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
RYDING,
VON KRUSENSTJERNA,
Friherre TAMM.

Chefen för Finansdepartementet, Hans Excellens Herr Statsministern Themptander föredrog i underdånighet följande mål och ärenden, nemligen:

Herr Statsministern anförde härefter:

»Bland indelningsersättningar, som utgå från allmänna indragningsstaten, förekommer äfven den ersättning till geschwornern Mathias Griesbachs arfvingar, som för det honom af Drottning Christina skänkta, men år 1684 till boställe åt kaptenlöjtnanten vid Dalregementet anvisade hemmanet Munkebo i Kopparbergs län är bestämd till 5 tunnor $\frac{1}{2}$ kappe spanmål årligen, att enligt nådiga brefvet den 28 Juli 1852 utgå i penningar efter Kopparbergs läns markegångspris.

Uti underdånigt utlåtande den 31 December 1883, afgifvet i an-

ledning af Riksdagens i underdånig skrifvelse den 11 Maj 1876 gjorda framställning om vidtagande af sådan förändring i afseende å de till vissa verk och inrättningar m. m. utgående indelningsersättningar, att dessa ersättningar komme att utbytas mot till siffran bestämda penningbelopp, att årligen från Statskontoret utgå, har Statskontoret framhållit önskvärdheten deraf, att äfven i afseende på omförmälda ersättning till Mathias Griesbachs rättsinnehafvare någon förenkling måtte kunna ernås.

Fråga har redan tillföre varit väckt om vidtagande af åtgärd i sådan syftning. Genom nådigt bref den 20 December 1847 anbefaldes nemligen Kammarkollegium, bland annat, att vidtaga erforderliga åtgärder för att få utrönt, huru vida spanmålsanslaget till ofvan bemälda Griesbachs arfvingar vore af den lagliga beskaffenhet, att det fortfarande borde bibehållas, samt att i sådant fall föranstalta om arfvingarnes hörande, om och emot hvad lösen de vore villige att från den innehafvande donationen afstå. Till fullgörande af denna befallning anmälde Kammarkollegium i underdånig skrifvelse den 12 September 1851, dels att Kollegium, på grund af hvad i frågan blifvit upplyst, ansåg Griesbachska arfvingarne ostridigt berättigade till bibehållande af ifrågavarande kronotiondeanslag, dels ock att förläningsens dåvarande innehafvare uppå till dem gjord framställning förklarar, att de helst bibehölle den dem anslagna spanmålen in natura; att, för den händelse likväl det skulle anses såsom en fördel för staten att årligen med penningar lösa denna spanmål, de vore villige att efter Kopparbergs läns markegångspris för hvarje år taga en sådan lösen; samt att, om meningen åter skulle vara att en gång för alla till staten inlösa förlänningen, de för densammas afstående fordrade en ersättningssumma af 5,000 riksdaler banko. Då förläningsens dåvarande innehafvare icke kunnat fullständigt styrka, med hvad rätt de ensamma voro i besittning deraf, samt äfven om antagas kunde, det bemälda innehafvares uteslutande besittningsrätt vore ostridig, deras ersättningsanspråk för afstående derifrån voro alltför öfverdrifna, fann Kongl. Maj:t, jemlikt ofvanberörda nådiga bref den 28 Juli 1852, frågan om inlösen till statsverket af den till geschwornern Griesbachs arfvingar donerade kronotiondespanmål böra förfalla; hvaremot i nåder förordnades, att, på sätt arfvingarne medgifvit, ifrågavarande kronotiondeanslag borde från och med år 1852 utgå med penningar efter det inom Kopparbergs län å så beskaffad spanmål fastställda årliga markegångspris samt från länets ränteri till vederbörande omedelbarligen utanordnas. Ersättningen affördes i rikshufvudboken å öfverskotten på statsverkets inkomster in-

till dess densamma enligt 1856—1858 års Riksdags beslut öfverflyttades till allmänna indragningsstaten.

I fråga om beloppet af förevarande kronotiondeanslag meddelade Statskontoret i sitt utlåtande af den 31 December 1883, att anslaget, utgörande 5 tunnor $\frac{1}{2}$ kappe spanmål eller 31 kubikfot 6 kannor, bestode af följande sädesslag, nemligen 1 kubikfot 4,80 kannor råg, 22 kubikfot 8,70 kannor korn och 7 kubikfot 2,50 kannor dubbel hafre. Under erinran, att af hvad i fråga om denna ersättning förekommit framginge, att någon förändring i densamma eller indragning till statsverket deraf icke kunde ske annorlunda, än efter öfverenskommelse med och inlösen från vederbörande rättsinnehafvare, hemställde Statskontoret, som antog, att sådana omständigheter, hvilka vid föregående tillfälle utgjorde hinder för nådigt beslut om inlösen af denna ersättning, möjligen för närvarande icke vidare vore för handen, att Eders Kongl. Maj:t måtte till förnyad behandling företaga denna fråga.

Sedan Eders Kongl. Maj:t, med bifall till hvad Statskontoret hemställt, den 10 Oktober 1884 anbefalt sin Befallningshafvande i Kopparbergs län att från Mathias Griesbachs rättsinnehafvare infordra underdånigt yttrande, huru vida de nu vore villige antingen att i utbyte mot den efter markegång utgående ersättning för den dem tillförsäkrade spanmål mottaga ett bestämdt årligt belopp eller att mot lösen afstå från ifrågavarande anslag, öfverlemnade Eders Kongl. Maj:ts bemälda Befallningshafvande med underdånig skrifvelse af den 19 Januari innevarande år sålunda infordradt yttrande, deri filosofie doktorn A. V. Källström, enkan Stina Brita Göransson i Koberga och hustru Hedvig Baumgren, född Focke, i uppgifven egenskap af innehafvare utaf resp. $\frac{3}{16}$, $\frac{1}{16}$ och $\frac{4}{16}$ af ifrågavarande anslag, förklarar, att de icke ansåge med sin fördel förenligt att i utbyte mot ersättningen mottaga ett för all tid bestämdt årligt penningebelopp, men att de vore villige att, en gång för alla, från ersättningsanslaget afstå mot en lösen af tillsammans 2,400 kronor, att dem emellan fördelas i förhållande till deras egande andelar i anslaget.

Efter erhållen nådig befallning att häröfver sig yttra, har Statskontoret i underdånigt utlåtande af den 16 sistlidne Juni anmält, att, då den af Mathias Griesbachs rättsinnehafvare i utbyte mot ifrågavarande spanmålsanslag fordrade summa syntes vara i förhållande till anslagets värde för högt beräknad att kunna till anvisande i underdånighet förordas, men anslagets inlösen för statsverkets räkning lämpligen kunde ega rum sedan detsammas värde, beräknadt efter medeltalet af 1875—1884 årens medelmarkegångspris för länet, till 82 kronor 75 öre, blifvit i öfverensstämmelse med den af Eders Kongl. Maj:t

vid sistlidne riksdag föreslagna och af Riksdagen godkända grund för inlösen af skattefrälseräntor, kapitaliseradt efter fyra för hundra, så hade Statskontoret funnit sig böra anmoda Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att från anslagets innehafvare infordra och till Statskontoret inkomma med yttrande, om de vore villige att anslaget afstå mot lösen efter nyssnämnda grund och således mot ett belopp af 2,068 kronor 75 öre, hvarefter Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till Statskontoret insändt en af anslagets innehafvare i anledning häraf till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifven skrift, deruti dessa förklarat sig vara villige att anslaget för all framtid afstå mot den af Statskontoret ifrågasatta lösen; och har Statskontoret förordat antagande af detta anbud. Då förslaget att inlösa detta spanmålsanslag till enskilda personer, hvilket i sitt slag är alldeles allenastående, går i den syftning, Riksdagens underdåniga skrifvelse den 11 Maj 1876 afser, och skulle befria statsverket från att för all framtid fullgöra ifrågavarande betalningsskyldighet; samt det pris 2,068 kronor 75 öre, mot hvilket anslagets innehafvare förklarat sig villige från det samma att afstå, är beräknadt i full öfverensstämmelse med de i nådiga förordningen den 11 September 1885 stadgade, af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen godkända grunder för inlösen af skattefrälseräntor m. m., tvekar jag icke att till Statskontorets hemställan om anslagets inlösen på nu föreslagna villkor lemna mitt förord.

Ehuru medel för verkställande af denna inlösen ej behöfva äskas af Riksdagen, utan kunna anvisas af sjunde hufvudtitelns besparingar, anser jag dock sjelfva frågan, huru vida infriande på förslaget sätt af denna statens skuld till enskilda personer skall ega rum, lämpligen böra hänskjutas till Riksdagens pröfning, och hemställer derföre, att Eders Kongl. Maj:t må föreslå Riksdagen medgifva, att ofvanberörda geschwornern Mathias Griesbachs rättsinnehafvare tillkommande årliga ersättning från statsverket för donerad kronotiondespanmål må, så vida aftal derom kan med dem träffas, inlösas för all framtid genom utbetalning för en gång till dem från statsverket af ett belopp af 2,068 kronor 75 öre.»

Hvad Herr Statsministern sålunda hemstält, deruti Statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilagan — — — vid detta protocoll utvisar.

Ex protocollo:

Hans Wachtmeister.